

'Ropelli'

VISIO: Nokialla on asumiseen houkutteleva kaupunkikeskusta, jossa etäisyydet tuntuvat todellista lyhyemmiltä ja palvelut kokoaan paremmilta.

Nokian ydin: liikekeskusta

Keskustan tulevaisuuden kannalta keskeinen päämäärä on liikekeskustan elinvoiman turvaaminen sekä kehittyminen vetovoimaisena asumisen ja viihtymisen kaupunkiympäristönä. Monipuolisen asukasrakenteen takaamiseksi keskustan on houkuteltava asuin- ja työympäristönä eri sukupolvia ja monen tyyppisiä kotitalouksia. Nykyisin hajanaisesti sijaitsevia palveluja keskitetään yhteen.

Liikekeskustan asukasmäärän selkeä kasvu edistää liikkeiden ja palvelujen hakeutumista keskustaan. Ehdotuksessa uusien asukkaiden kokonaismäärästä n. 30 % ohjautuu ydinkeskustaan. Ydinkeskustassa tiivistetään hiipuvia ja tehottomia liikekiinteistöjä ja selkeytetään ydinkeskustan kaupunkikuvallista hahmoa ja rajautumista pääkatuverkkoon ja viheralueisiin.

Viihtymisen ja vapaa-ajan vieton merkitys kaupunkilaisten elämässä on yhä suurempi. Liikekeskustan muuttuminen kävelyrajoitteiseksi parantaa julkisten tilojen viihtyisyyttä. Kaupunkielämä keskitetään Välikadun varrelle, josta muodostetaan kaupungin sydän, pitkänomainen tori ('Lange Markt'). Katu toimii shared space -periaatteella, mutta on suljettavissa yleisötapahtumien tai markkinoiden ajaksi väliaikaisesti ajoneuvoliikenteeltä. Julkisten kaupunkitilan keskittämisen myötä nykyisen Pirkkalaistorin kohdalle voidaan muodostaa tiivis asuin- ja liikerakentamisen jalankulkukortteli.

Välikadusta ja Keskuspuistosta muodostetaan toiminnallisesti eheä ja kaupunkikuvaltaan korkeatasoinen puisto- ja kaupunkitilojen kokonaisuus, joka toimii alustana tapahtumille. Puistoa laajennetaan poistamalla Tuuliharjunkatu käytöstä ja puistolle muodostuu uusi reuna laadukkaalla asuinrakentamisella. Puisto aktivoidaan eriluonteisilla toiminnallisilla vyöhykkeillä.

Uimahalli keskustaytimessä motivoi uusien julkisten ja yksityisten palvelujen rakentamista. Ehdotuksessa esitetään asukasmäärän kasvun edellyttämän koulun/oppimiskeskuksen sekä hyvinvointipalvelujen korttelin sijoittamista laajentuvan puiston yhteyteen. Monitoimi-tyyppisenä rakennuksella koululla on runsaasti käyttäjiä eri vuorokauden aikoina ja sen sijainnilla on merkittävä vaikutus kaupunkirakenteen eheyteen ja toimivuuteen. Kirjasto muodostaa Välikadun akselin toisen päädyn ja siihen liittyy korkeampi maamerkkimäinen rakennus.

Aseman ympäristö ja radan pohjoispuoli

Aseman ympäristö vanhoine teollisuusrakennuksineen toimii radan pohjoispuolelle laajentuvan keskustarakentamisen ankkurina ja linkkinä ydinkeskustan suuntaan. Alueelle kehitetään oma persoonallinen profiili, jonka toiminnot tukevat liikekeskustan palvelutarjontaa. Keskustatoiminnot sijoittuvat radan molemmiin puolin. Radan pohjoispuoli yhdistyy aseman kohdalla ydinkeskustan suuntaan ja liikenneterminaaliin leveällä jalankulun ja pyöräilyn raittiakselilla. Ajoneuvoliikenteen käyttäessä kahta muuta alikulkua radan poikki aseman ja liikenneterminaalin ympäristö voidaan toteuttaa tiiviinä, viihtyisänä ja kaupunkimaisena ilman raskaampia autoliikenteen kanavoiteja radan alitse. Historiallisten kiinteistöjen kortteleihin sijoittuu pieniä päivittäispalveluja, kaupungin virastoja, erilaisia työn ja vapaa-ajan tiloja (kuntosalit, musiikin soitto, työhuoneet ym.). Matkakakeskuksen bussilaiturit ja taksiasema sijoittuvat junalaiturin ja palvelukorttelin yhteyteen, jolloin toimintojen tilantarve saadaan minimoitua. Keskustan jatkumista radan pohjoispuolelle ilmentää korkeampi maamerkkirakennus.

Nokianvirran ankkuri

Nokianvirran suunnan teollisen perinteen ympäristöstä kehitetään keskustan kolmas ankkuri. Nokianvirran kautta keskustalla on 'varpaat vedessä'. Alue profiloituu joustavakäyttöisenä kaupunkialueena vaihtuville tapahtumille ja toiminnoille, joita on luonteensa tai tilantarpeensa vuoksi vaikea järjestää liikekeskustan kaupunkitiloissa (esim. laajempi tilantarve, häiriöt asukkaille, suurta kulutusta aiheuttavat tapahtumat). Alueen luonnetta urbaanina kesantona hyödynnetään ja kehitetään myönteisessä mielessä. Tilaa varataan asukkaille omatoimiviljelyn palstoiksi. Sainionkadun mitoitusta muokataan siten, että sen estevaikutus keskustan suuntaan minimoidaan.

Nokianvirran teollinen saarikortteli on keskustan Sangri-la, yllättävä paikka, jota hyödynnetään matkailun ja vapaa-ajan palveluihin: alueelle voi sijoittua seikkailupalveluja köysiratoineen, kevytrakenteinen laiturikylpylä sekä vettä pitkin saapuville venepaikkoja. Teollisuuskiinteistöjä hyödynnetään kulttuurin ja vaihtuvien tapahtumien tiloina.

Kaupunkirakenteen yhdistäjät

Keskustarakenteen painopistesuuntia kokoavat yhteen vehreät vesiuomien laaksot sekä suorat ja viihtyisät jalankulun ja pyöräilyn raitit. Aseman pohjoispuolelta liikenneterminaalin ja liikekeskustan kautta Prismalle muodostetaan ympäristöltään kaupunkimainen ja turvallinen pääraitti, joka kulkee asemalta liikekeskustaan Maununkatua pitkin. Raitti sivuaa kaikkia keskeisiä keskustan palveluja.

Keskustan eri painopistealueita yhdistävät veden muokkaamat vehreät laaksouomat, joiden yhteyteen toteutetaan eheä raittiverkosto. Samalla ne ovat reitti laajemmille keskustan ulkopuolisille viheralueille. Viherkäytävien solmuina ovat puistoina toteutettavat toiminnalliset osuudet. Laaksojen reunoja rajataan tiivistyvällä asuntorakentamisella. Vesiuomia muokataan erityisesti keskustatoimintojen painopisteessä näkyvämmäksi teemaksi ja viihtymisen paikoiksi.

Liikkuminen

Joukkoliikenneratkaisujen tavoitteena on mahdollistaa yhtenäiset matkaketjut ja palvelujen käytettävyys. Keskustan joukkoliikenne järjestetään kaupunkiterminaali –periaatteella, jossa bussiliikenne kiertää aseman ja liikekeskustan korkeatasoisten pysäkkien kautta. Taksiasema ja liityntäparkkipaikka liittyvät suoraan aseman bussiliikenteeseen.

Liikekeskustassa ja aseman ympäristössä painotetaan erityisesti jalankulun ja pyöräilyn ensisijaisuutta. Ydinkeskustassa keskeinen kaupunkitila Välikatu on liikennöitävissä kaikilla kulkumuodoilla. Palvelujen keskittyminen asukkaiden lähelle sekä suorat ja viihtyisät pääraitit ja viheryhteydet palveluihin vähentävät auton käytön tarvetta. Pyöräpaikkoja varataan erityisesti keskeisien kaupunkitilojen ja palvelujen yhteyteen.

Henkilöauto- ja bussiliikenteen sujuva kierto radan molemmin puolin mahdollistuu asemanympäristön länsipuolelle osoitetun uuden radan alittavan katuyhteyden kautta. Keskustan väljää pääkatukatu ympäristöä tiivistetään osin rakentamisella, osin muuttamalla kadun poikkileikkausta istutuksineen, jolla viestitään kulkijalle eri tyyppisistä katuverkon osuksista ja alleviivataan erityisesti liikekeskustan kehäkatua.

Pysäköinti

Tiiveimmin rakennettavissa ydinkeskustan kortteleissa autopaikat ovat pääosin rakenteellisia laitospaikkoja pihan ja rakennusrungon alla. Kävelypainotteisen liikekeskustan viereisten korttelien autopaikat voidaan yhdistää yhtenäiseksi laitokseksi. Radan varren ja aseman ympäristön keskustamaisilla korttelialueilla autopaikat sijoittuvat pääosin keskitettyihin, erillisiin pysäköintilaitoksiin. Muutoin autopaikat ovat pääosin pihapaikkoja.

Terveyskeskuksen pysäköinti sijoittuu keskitetysti Souranderintien kautta liikennöitävään erilliseen pysäköintilaitokseen.

Toteuttaminen vaiheittain

Ydinkeskustan uudistusten toteuttaminen voidaan aloittaa nykyiseen katuverkkoon tukeutuen. Alkuvaiheissa on mahdollista käynnistää myös Prismän suunnan uusi asuntorakentaminen. Keskuspuiston ja puistoa rajaavan rakentamisen käynnistyminen edellyttäisi Tuuliharjunkadun poistamista ja huomattavampia muutoksia kiinteistöihin.

Radan pohjoispuolen rakentamisen vaiheistaminen riippuu nykyisen teollisuustoiminnan jatkumisen aikataulusta. Aseman ympäristön rakentaminen alikulkuineen edellyttää nykyisen toiminnan poistumista. Aseman liikenneterminaalin toteutuminen edellyttää muutoksia nykyiseen rakennuskantaan.

Mitoitus

Ydinkeskustan kivijalka-tyyppiselle liike- ja palvelurakentamiselle on varattu 10 000-15 000 k-m², josta päivittäistavarakaupalle n. 3000 k-m². Määrään ei ole laskettu oppimiskeskuksen sekä hyvinvointi- ja palvelukorttelin varauksia. Asemanympäristön palvelu- ja työpaikkarakentamista (sis. säilytettävät teollisuusrakennukset) on n. 20 000 k-m². Muuta työpaikka- ja toimitilarakentamista on yhteensä n. 50 000 k-m².

Uutta asuinrakentamista kilpailualueelle sijoittuu n. 280 000 k-m². Yhteensä uusia asukkaita alueelle sijoittuisi n. 5600. Liikekeskustaan ja liikekeskustan kehäkadun varrelle sijoittuu yli 30 % asuinrakentamisesta. Radan pohjoispuolelle sijoittuu uudesta rakentamisen kokonaislisäyksestä n. 40 %.

Keskusta-alueen keskimääräistä pysäköintinormia esitetään kevennettäväksi 1 ap/asunto keskustamaisen korttelirakenteen määrän kasvaessa ja palvelujen saavutettavuuden parantuessa. Työn, kaupan ja asumisen yhteiskäyttöiset autopaikat sekä nimeämättömät paikat voivat puoltaa kevennystä mitoitukseen. Asukkaiden autopaikkoja kertyy yhteensä 4600 (1 ap / asunto, keskimääräinen asuntoko n. 60 k-m²/asunto). Näistä n. 40% on korttelien yhteydessä rakenteellisina paikkoina, 30 % erillisissä laitoksissa sekä 30 % maantasaratkaisuina. Työpaikka- ja palvelurakentamisen autopaikkamäärä on yhteensä n. 1600-1700 (1ap/50 k-m²).